

COMPILATIE REKENKAMERONDERZOEK

JEUGDHULP IN AMERSFOORT

Centrale vraag en focus

Is het Amersfoortse jeugdhulpveld dusdanig ingericht dat, voor de onderdelen waar onder jeugdigen in Amersfoort de meeste vraag naar is, deze jeugdigen van (of via) de gemeente de juiste, volledige en tijdige hulp kunnen krijgen die zij op grond van de gemeentelijke taken mogen verwachten? De rekenkamer heeft vastgesteld bij welke vormen van jeugdhulp de vraag het grootst is, dat blijken Jeugd GGZ en Ambulante jeugdhulp, samen ruim 75% van de jeugdhulp in Amersfoort. Daar is het rekenkameronderzoek op gericht.

Uitkomsten

- De afgelopen jaren lag de nadruk op het opzetten van de jeugdhulpstructuur en er komt nu beweging naar kwaliteitssturing. In deze fase is het zicht op de juistheid, volledigheid en tijdigheid vanuit de gemeente nog maar beperkt. Daarom heeft de rekenkamer zelf informatie verzameld en geanalyseerd.
- De wijkteams worden belangrijker en het breed gedeelde beeld is dat ze laagdrempelige jeugdhulp bevorderen, ervoor zorgen dat (latente) hulpvragen eerder in beeld komen en de signaleringsfunctie van scholen versterken. De mate waarin verschilt per wijkteam en per professional. Dat hulpvragen eerder in beeld komen kan een belangrijke verklaring zijn voor de toename van jeugdigen met jeugdhulp. Deze ontwikkeling wordt door betrokkenen bij het onderzoek over het algemeen positief gelabeld: wanneer jeugdigen eerder hulp ontvangen zijn zij nog beter te helpen en hebben zij gemiddeld minder zware zorg nodig. De cijfers ondersteunen dit voorzichtig, er is een toename van verwijzingen naar de (lichtere) ambulante jeugdhulp. Dit lijkt een direct gevolg van de groeiende rol van de wijkteams. De meeste verwijzingen gaan overigens nog wel naar de (zwaardere) Jeugd GGZ.
- Er blijken twee min of meer gescheiden jeugdhulp- en verwijscircuits te zijn: [1] wijkteams → ambulante jeugdhulp en [2] huisartsen → Jeugd GGZ. Jeugdigen krijgen daardoor vermoedelijk niet altijd de best passende hulp. Dit botst met het uitgangspunt 'zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig' en het doet geen recht aan de hulpvragen omdat er vaak sprake is van een combinatie van problemen.
- Juiste en volledige hulp heeft ook te maken met beschikbaarheid en toereikendheid. Er is een groot en breed jeugdhulpaanbod, keuze uit vele aanbieders en voor vrijwel elke vraag een aanbod. Het veld geeft aan dat er jeugdigen zijn die wel eens buiten de boot vallen, bijvoorbeeld jeugdigen met verslavingsproblematiek. Ook is gebleken dat het aanbod voor jongvolwassenen in de groep 18-23 jaar kwetsbaar is. Er zijn voorzieningen getroffen, zoals verlengde jeugdhulp, maar deze moeten nog hun weg vinden. Kwetsbaar zijn ook zij die na hun 18e verjaardag opnieuw of nieuw in de zorg komen. Zij komen namelijk in de niet altijd passende volwassenzorg terecht en de eigen bijdrage is voor sommigen een (te hoge) drempel.
- Tenslotte blijkt dat er kanttekeningen zijn te plaatsen bij de tijdigheid van de jeugdhulp in Amersfoort. Een zekere wachttijd valt niet te voorkomen, wachttijden van drie tot vier maanden zijn echter geen uitzondering en daardoor kunnen problemen verergeren.

ACHTERGROND INFORMATIE

DOEL

Een bijdrage leveren aan het verbeteren van het Amersfoortse jeugdhulpveld.

SCOPE

- Directe hulpvraag
- Latente hulpvraag
- 0-23 jaar
- Onderdelen jeugdhulp met de grootste vraag (= x)
- x = jeugdhulp zonder verblijf = Jeugd GGZ + ambulante jeugdhulp

AFGRENZING

- Preventie
- Jeugdhulpveld minus x

AANPAK

- Desk research
- Kwalitatieve interviews

ONDERZOEKSFASES

- #1jeugdhulpvraag
- #2jeugdhulpaanbod
- #3matchtussenvraag en aanbod

COMPILATIE REKENKAMERONDERZOEK JEUGDHULP IN AMERSFOORT (VERVOLG)

AANBEVELINGEN

De rekenkamer komt n.a.v. het onderzoek met aanbevelingen. De rekenkamer beveelt de gemeenteraad aan, het college het volgende te verzoeken:

[Gemeentelijk inzicht in hulpvragen, geboden jeugdhulp en wachtlijsten/tijden](#)

1) Zorg voor een registratie op gemeentelijk niveau van de inhoudelijke hulpvragen onder jeugdigen en gezinnen in Amersfoort, die de aanleiding vormen voor de geboden jeugdhulp. Doe dit ook voor het feitelijk gebruik van jeugdhulp op gemeentelijk niveau. Registreer op een zodanige wijze dat de gemeente beter inzicht krijgt in de problemen onder Amersfoortse jeugdigen en in de hulp die zij nodig hebben om deze problemen het hoofd te bieden. Relateer deze informatie ook aan gegevens over wachtlijsten en wachttijden (zie #2).
2) Zorg voor een totaaloverzicht van wachtlijsten en wachttijden in het Amersfoortse jeugdhulpveld en betrek daarbij ook het inzicht in achterliggende oorzaken. Maak in samenspraak met jeugdhulpverleners, sociale wijkteams en huisartsen duidelijke afspraken over het beperken van wachtlijsten en -tijden en over het bieden van overbruggingszorg.

[Gemeentelijk inzicht in kwaliteit en functioneren jeugdhulpaanbod](#)

3) Speel in op de wens en plannen van jeugdhulpaanbieders om managementinformatie te genereren met behulp van monitoring en evaluatie van de geboden jeugdhulp. Met deze informatie kan inzicht worden verkregen in de kwaliteit per aanbieder en in het functioneren van het jeugdhulpveld op gemeentelijk niveau. Ga met de jeugdhulpaanbieders om tafel om te bevorderen dat hun instrumenten voor monitoring en evaluatie op elkaar aansluiten en dat de informatie vergelijkbaar en gestructureerd is. Betrek ook de kleinere jeugdhulpaanbieders hierbij.

[Jeugdhulp- en verwijscircuits en leren van elkaar](#)

4) Zet actief in op ontschotting en samenwerking tussen de huisartsen en Jeugd GGZ enerzijds en de sociale wijkteams en ambulante jeugdhulp anderzijds. In Amersfoort is nog steeds sprake van twee min of meer gescheiden jeugdhulp- en verwijscircuits. Huisartsen verwijzen meestal naar de Jeugd GGZ en de sociale wijkteams meestal naar de ambulante jeugdhulp, wat leidt tot het niet altijd consequent toepassen van de uitgangspunten 'doen wat nodig is' en 'zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig'. Om de toegang naar de jeugdhulp in Amersfoort echt goed te reguleren, is het cruciaal dat de samenwerking tussen de sociale wijkteams en de huisartsen verbetert. Ook kwetsbare groepen voor wie de weg naar de sociale wijkteams vaak nog niet vanzelfsprekend is, profiteren daarvan. Maak ook gebruik van de uitkomsten van de pilot met de praktijkondersteuners jeugd.

5) Bespreek, om het lerend proces te bevorderen, met jeugdhulpaanbieders en verwijzers hun behoefte om de terugkoppeling van het verloop en de resultaten van jeugdhulptrajecten in hun beider werkprocessen te verankeren.

ACHTERGROND INFORMATIE

BEOORDELINGSKADER

- **Zicht op hulpvragen**
- **Zicht op toegang**
- **Adequate toegang tot jeugdhulp**
- **Juiste en volledige hulp**
- **Tijdige hulp**
- **Zicht op de juistheid, volledigheid en tijdigheid van hulp**

UITVOERING

 Rekenkamer
AMERSFOORT

TEAM REKENKAMER

- **drs. M.P. (Marleen) van den Nieuwendijk RA**
- **ir. H.A. (Bert) Lokhorst (lidrapporteur)**

TEAM DSP

- **drs. P.E. (Paul) Duijvestijn (projectleider)**
- **L. (Leonie) Terlouw Msc**
- **drs. B. (Bram) van Dijk**

COMPILATIE REKENKAMERONDERZOEK JEUGDHULP IN AMERSFOORT (VERVOLG)

AANBEVELINGEN (VERVOLG)

Signaleren latente hulpvragen

6) Bevorder het signaleren van latente hulpvragen onder Amersfoortse jeugdigen en gezinnen. Vraag daartoe aandacht voor het structureren van de samenwerking tussen scholen en de sociale wijkteams. Vraag ook extra aandacht voor het signaleren van latente hulpvragen door de sociale wijkteams in de werkwijzefase "vraagverheldering". De mate waarin en de wijze waarop er oog voor latente hulpvragen is, hangt nog vaak af van de betrokken brugfunctionaris of medewerker van het sociale wijkteam. Voor huisartsen geldt dit in mindere mate, maar omdat dit per huisarts verschilt, is het belangrijk dit onderwerp ook bij hen onder de aandacht te brengen.

Buiten de boot en tussen tafellaken en servet

7) Bespreek met de vertegenwoordigers uit het jeugdhulpveld hoe het aanbod toereikend kan worden gemaakt voor jeugdigen waarvan zij aangegeven hebben dat die wel eens buiten de boot vallen. Genoemd zijn jeugdigen met psychische problemen in complexe scheidingssituaties, jeugdigen met stevige somberheidsklachten die geen vooruitgang boeken bij de huisarts, jeugdigen en gezinnen in een voorstadium van een crisis, jeugdigen met verslavingsproblematiek en jeugdigen waarvoor een pleeggezin of gezinshuis passend zou zijn en waar door de grotere vraag een tekort aan ontstaat.

8) Zoek een oplossing voor de kwetsbaarheid van het hulpaanbod voor Amersfoortse jongvolwassenen in de groep 18-23 jaar, die na hun 18e verjaardag opnieuw of nieuw in de zorg komen. De jongvolwassenen vallen niet onder het Plan van Aanpak Sluitende Aanpak 18-/18+ en komen niet in aanmerking voor verlengde jeugdzorg. Zij zijn aangewezen op de Zorgverzekeringswet, waardoor zij in de niet altijd passende volwassenzorg terecht komen. Bovendien vormt de eigen bijdrage die dan moet worden betaald voor sommige jongvolwassenen en gezinnen een (te hoge) drempel.

Tot slot

9) De volgende algemene punten (uit eerder raadsbesluit):

- Zet de opdrachten vanuit de raad i.c. de door de raad overgenomen aanbevelingen uit dit rekenkamerrapport, expliciet als opdrachten door naar de organisatie.
- Rapporteer binnen één kwartaal aan de raad over de aanpak of implementatie van de opdrachten.
- Het college draagt er zorg voor dat de status van en ontwikkelingen in de uitvoering van de door de raad aangenomen aanbevelingen van de rekenkamer geregistreerd en geborgd worden en informeert de raad in een jaarlijkse rapportage over de stand van zaken. Deze rapportage omvat in ieder geval hoe de aanbevelingen zijn opgepakt, wat er gedaan is en of dit conform de afspraken gebeurt.
- Rapporteer over een jaar aan de rekenkamer hoe bovenstaande aanbevelingen zijn opgevolgd.

ACHTERGROND INFORMATIE

GESPROKEN MET

- **Ambtenaren**
- **Stichting Wijkteams Amersfoort**
- **Youké**
- **Indebuurt033**
- **GGZ Centraal**
- **Amerpoort**
- **SOVEE**
- **Samenwerkingsverband Eemland (Voortgezet Onderwijs)**
- **Samenwerkingsverband de Eem (Primair Onderwijs)**
- **Huisartsen Eemland**

DATA

- **16/04/19 aangeboden**
- **07/05/19 raadsbehandeling**
- **28/05/19 (onder voorbehoud) besluitvorming**

VERVOLG

Vervolgstappen voor het college, zie laatste aanbeveling (hierover heeft de raad al eerder besloten, opgenomen om de complete set weer te geven).